

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

§. 1. Sortium descriptio & genera.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45653

pro magno & vero bono petendum est, quod & Iudæis, & Paganis, & hæreticis, etiam & ipsis bestijs datur. Aurum enim & argentum, honores & filios, & patrimonia, multi habent etiam mali. Qui enim verè Christianus est, non ista omnia transitoria debet petere, sed totum pondus intentionis vel orationis sue, ad expetendam æternam beatitudinem debet impendere. Ista enim temporalia bona, & quando Deus dat, gratia agantur, & quando tollit, gratia agantur. Ista, quando voluerit, tribuet, quando voluerit, tollet: tantum est, ut se ipsum non auferat. Hæc firma est anchora. At cui spes omnis, & ratio, & cogitatio pendet, à Fortuna; huic nihil oportet esse certi, nihilque, quod exploratum habeat permansurum sibi, ne vnum quidem diem,

C A P V T X X X I V .

De Varietate Sortium & sortientium.

nter improvidos fortuitosque euentus atque humanos Casus, Sortes numerantur. Sortis euentus, ait S. Ambrosius, non in nostra est potestate, sed quem casus attulerit. Hæ Sortes quid sint, & à quibus, vel bene, vel malè vsurpentur, & quo Dei iudicio cadant, dicendum est. Etsi enim videntur temerè contingere, quæ contingunt sortitò; attamen diuina Prouidentia & æquitas neque in his deest. Quod agnouit, qui dixit: *In manibus tuis sortes mea.* Et D. Augustino teste, *Sors (sua natura) aliquid mali non est, sed res in humana dubitatione diuinam indicans voluntatem.* Sortium porro nomine intelliguntur plerumque ea, quæ coniiiciuntur in urnam, & inde, in electionibus, aut quibusuis deliberationibus, extrahi solent, siue sint tesserae, siue chartulae, siue albæ & nigrae fabæ, quæ veteribus vsitatissimæ fuerunt; sicut & niuei atrique lapilli; siue litteræ alphabeti: siue bacilli, siue oscilla, siue tali, siue calculi ἀτέτοι, vel τετενηδύοι; siue pilulae aut globuli aurati vel argentei, vt apud Venetos: siue lanci, vt apud Genuenses; siue tabellæ, siue lamellæ tenues; siue testaceæ, aut testulæ, siue aliud quid simile, vt postea ostendam. Hebræis Sors Phur dicitur à cadendo, eò quod Sors in urnam coniecta cadat, vnde casus attribuitur. Harum rerum vsus sortitio, seu sors formaliter solet appellari. Vsiuatiuus Sors in urnam mittitur, Neque tamen urna semper opus est:

I.
S. Ambros.
lib. 3. de vi-
duis. p. 3.

psal. 30. 16.

S. Augustin.
in Psal. 30.

Petr. Greg.
Tolos. 1. 34.
syntag. c. 5.

Esther. 9. 26.

T t

Cice.

Cic. A&.4
in Verr.
Plautus in
Casina. Ho-
mer. Iliad. 8.
Virgil. 5. &
6. Æncid.

Cicero meminit *sortium* coniectarum in hydriam: Plautus in situ-
lam: Homerus in galeam; uti & Virgilius: quamvis hic etiam
in urnam; Genuenses in distinctas eiusdem urnæ velut fistulas
coniiciunt. Alij in pileos, sacculos, cistas, librorum paginas, seu
schedas, seu alia imponunt. Alij nihil ex urna, aut galea &c. extra-
hunt, sed libros aperiunt, & obuias sibi sententias cōsulunt. Num-
mos, cultros, bacillos alij in altum aërem proijciunt, & quæ pars
prona, quæ supina ceciderit, dispiciunt. Milites frequenter, cum
de statione, vel vita ac resti agitur, astragalus ludunt, super tym-
pano.

II.

Henr. Salmuth in Gui-
don. Panci-
rol. cap. de
Fibula. post.
Claudiū Co-
teræum, de
Iure Militū.
lib. 3. cap. 8.

Nicet. in lib.
de rebus,
post expu-
gnatam vr-
bem gestis.

Tacit. lib. de
morib. Ger-
man,

Notum illud Iustini de eo in regem eligendo, cuius in fo-
rum venientis equus prius hinnisset. Sortis id loco erat. Sed for-
tem elusit, qui hinnitum arte procuravit. equo pridie in forum, ad
equam adducto, cui postridie iam assuetus amator adhinniret.
Veneti hodie, ait Henricus Salmuth, *si quid agendum est, ita sortitio-
nem efficiunt. Veluti si fingamus, in Senatu de ratione belli agendum esse,
neq; inter Senatores convenire, ad cuius urbis expugnationem primum
debeat deduci exercitus (quod accidit temporibus Michaëlis Trigesimi
quinti Venetorum Ducis. Hadrian. Barlan. de Ducib. Venet.) ad di-
vinas Sortes recurrendum ducunt. Nomina quidem expugnantiarum
urbium in urnulam coniiciuntur: earudis quispiam puerulus manu mis-
cet: inde unam, è chartulis, quæ singula singularium urbium nomina
continent, ad Principes defert, ab eaq; oppugnanda bellum inchoari debet.
Memorable etiam idem author refert, illud Sortitionis genus, quo
Athleta olim ad pugnandum ducebantur. Nam calculis in urnam con-
iectis, binæ comparæ litteræ inscribebantur: quib; eductis sortibus pares
sortiti erant, inuicem committebantur.* Nicetas Choniata ritum
sortitionis, in Regijs comitijs, talem commemorat: *Cum Impera-
tor creandus esset, in adem SS. Apostolorum deliberandi ergo convenire:
ac principio, patrio quodam ritu, pro numero candidatorum, quatuor
calices ordine collocare instituerunt, quorum unus incruentam victimam
contineret, ceteris vacuis: eosq; tradere totidem sacerdotibus, ut ad cu-
iusq; principis nomen unum tollerent, & eis redderent. Imperium verò
penes eum futurum erat, qui eum calicem accepisset, in quo divinum cor-
pus & sanguis Christi esset.* De Germanis ait Tacitus: *Sortium consue-
tudo simplex, virgam fructifera arbori decisam in surculos amputant;
eosq; notis quibusdam discretos, super candidam vestem temere ac for-
tuito spargunt, mox, si publicè consulatur, sacerdos civitatis, sin priva-
tim,*